

Кіщак Д.С., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
ДУ «Інститут економіко-правових досліджень
імені академіка В.К. Мамутова Національної академії наук України»
м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КОЛА СУБ'ЄКТІВ СУБСИДАРНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА СТАДІЇ ВИЗНАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ БАНКРУТОМ

Як було визначено рядом стратегічних документів, що визначали пріоритетні напрями розвитку України, реформа у сфері банкрутства є одним з пріоритетів для становлення стабільної економіки з метою входження до провідної двадцятки країн світу за умовами ведення бізнесу [1]. Метою впровадження таких реформ є уніфікація національного законодавства з правовими нормами Європейського Союзу та імплементація найкращих інструментів провідних країн для покращення інвестиційного клімату та посилення економіки України.

Питання суб'єктного складу правовідносин стадії визнання юридичної особи банкрутом довгий час перебували в сфері наукового інтересу багатьох вчених, зокрема: О.А. Белянєвича, С.В. Жукова, Б.М. Полякова, Р.Б. Полякова, В.В. Радзивілюк та ін. Втім, внесення останнім часом ряду змін до Кодексу України з процедур банкрутства, неоднозначна практика застосування законодавства, що визначає коло суб'єктів правовідносин на стадії визнання юридичної особи банкрутом, зумовлюють необхідність подальшого вдосконалення доктринальних підходів до визначення даного питання і, власне, обумовлюють мету даного дослідження – розгляд окремих проблем визначення кола суб'єктів субсидарної відповідальності, що застосовується на стадії визнання юридичної особи банкрутом.

Як справедливо зазначає Р.Б. Поляков, суб'єктний склад правовідносин на стадії визнання юридичної особи банкрутом не можна назвати сталим і однорідним, адже відносини, що виникають і продовжуються в період з моменту прийняття заяви про відкриття справи про банкрутство боржника до початку конкурсного провадження ще не є відносинами банкрутства в вузькому розумінні, тобто, їх можна назвати такими, що передують відносинам банкрутства (прелімінарними або попередніми). Прелімінарні відносини характеризуються досить вузьким колом суб'єктів між якими вони виникають та здійснюються [2, с. 65].

Розглядаючи безпосередньо відносини банкрутства варто звернути увагу на одні з останніх змін внесених до Кодексу України з процедур банкрутства (далі КУзПБ) стосовно суб'єктів таких правовідносин в

контексті юридичних осіб. Як визначає ст. 96 Цивільного Кодексу України юридична особа самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім належним їй майном. При цьому учасники та/або засновники юридичної особи за загальним правилом не відповідають за її зобов'язаннями, окрім випадків прямо встановлених установчими документами та/або законом. В окремих випадках законом було передбачено відповідальність учасників (засновників) за зобов'язаннями юридичної особи, наприклад, в товариствах з обмеженою відповідальністю [3]. Втім КУзПБ закріпив засади застосування субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства, а внесені Законом № 2971-ІХ до нього зміни додали ще одну категорію осіб, щодо яких можливе застосування субсидіарної відповідальності за зобов'язаннями боржника: особи, які вчинили, погодили правочини або вчинили майнові дії, визначені статтею 42 КзПБ, за умови, що в подальшому вони були визнані недійсними або спростовані за рішенням суду. Така відповідальність може бути застосована тільки у межах суми завданих боржнику такими майновими діями збитків [4, 5]. Як справедливо зазначає С.В. Жуков визнання судом правочинів боржника недійсними у межах справи про банкрутство спрямоване на максимально можливе справедливе задоволення вимог кредиторів, що, власне, є однією з основних цілей процедури банкрутства [6].

Постає практичне питання щодо конкретизації кола осіб, які можуть нести субсидіарну відповідальність згідно з внесеними змінами, враховуючи те, що до їх впровадження така відповідальність могла бути застосована щодо засновників (учасники, акціонери), керівника боржника, інших осіб, які мають право давати обов'язкові для нього вказівки, чи мають змогу іншим чином визначати його дії [5].

На наш погляд, окрім названих вище осіб, такими особами можуть бути органи управління підприємством, в залежності від організаційно-правової форми це може бути наглядова рада, загальні збори, ревізійна комісія, тощо. Окрім того, до таких осіб можна віднести кінцевого бенефіціарія, що визначається згідно із Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06 грудня 2019 р. № 361-ІХ.

Отже, від моменту прийняття КУзПБ законодавець постійно розширює коло осіб до яких на стадії визнання банкрутства можна застосовувати субсидіарну відповідальність. Втім, чіткого переліку таких осіб законодавство не містить, тож велика роль у вирішенні даного питання покладається на доктринальні дослідження та юридичну практику, що зумовлює необхідність глибокого наукового дослідження та подальших дискусій.

Література

1. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства» від 19.11.2020 № 4409. Міністерство юстиції України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GI03733A?an=15> (дата звернення: 25.04.2024).
2. Поляков Р.Б. Сутність відносин банкрутства (неплатоспроможності). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 2. С. 63-73. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_2023/10.pdf (дата звернення: 27.04.2024)
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 27.04.2024).
4. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовт. 2018 р. № 2597-VIII. Дата оновлення: 08 бер. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 25.04.2024).
5. Цветкова К. Нововведення у процедурі банкрутства: що змінилося у 2023 році. URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/novovvedennya-u-proceduri-bankrutstva-shho-zminilos-u-2023-rocz/#rozshirene-kolo-osib-shhodyakih-mozhlive-zastosuvannya-subsidiarnoyi>. (дата звернення: 27.04.2024).
6. Жуков С.В. Проблемні питання визнання недійсними правочинів боржника у справі про банкрутство. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2900b525-dfb2-4717-84ce-2b844dff1d69/content> (дата звернення: 25.04.2024).

УДК 347.822 (043.2)

Поліщук І.В., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна,
Гончар В.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЗЕМНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПАСАЖИРІВ В АЕРОПОРТАХ

В сучасних умовах розвитку ринку повітряних перевезень пасажирів регулярність, якість та швидкість польотів і обслуговування виступають основними чинниками комерційного успіху авіакомпаній та аеропортів. Для авіакомпаній в умовах гострої конкурентної боротьби особливо актуальною постає проблема якості наданих аеропортових послуг, що стосуються наземного обслуговування за мінімізації матеріальних і фінансових ресурсів. Чи не основним постачальником послуг для авіакомпанії є аеропорт, оскільки аеропорт несе відповідальність в районі аеродрому, а авіакомпанія відповідає перед пасажирями, у тому числі за безпеку та якість послуг [1, с. 7].